

Olje og energidepartementet Kommunal og
distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Sted:
Trondheim

Dato:
27.02.2023

Vår ref:
Deres ref:

23/00264-1

Høringsuttalelse til endringer i plan- og bygningsloven og energiloven for landbasert vindkraft

Aneo AS viser til høringsforslag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og Olje- og energidepartementet (OED) av 13. januar 2023 om foreslåtte endringer i plan- og bygningsloven (pbl.) og energiloven for landbasert vindkraft. Vi viser til Fornybar Norge sin uttalelse som vi stiller oss bak. Vi vil i tillegg i dette høringssvaret benytte anledningen til å presisere enkelte forhold i høringsforslaget

Aneo AS (tidligere TrønderEnergi) er en av Norges største vindkraftaktører med en egeneid vindkraftportefølje på 1,3 TWh og operatøransvar for over 3 TWh vindkraft som driftes fra vår driftssentral på Berkåk i Trøndelag. Vi har også eierskap i vindkraftverk i Sverige. Aneo har en offensiv strategi for utbygging og drift av vindkraft og solkraft i Norge og Norden, og ser på konkrete prosjekter i ulike faser i flere land.

Det er forventet at etterspørselen etter kraft i Norge vil øke i de nærmeste årene fremover. Det er behov for mer kraft for å legge til rette for økt industrivekst og for å fase mer fornybar kraft inn i systemet for å nå klimamål. Det er bare vindkraft på land som kan gi et kraftbidrag i Norge som virkelig monner på kort sikt. Landbasert vindkraft bør derfor utgjøre det vesentligste av ny tilgang på kraft de nærmeste årene da det er teknologien med lavest utbyggingskostnad og som raskest kan bygges i et stort volum.

De siste årene har vindkraftutbyggingen i Norge stoppet helt opp. Derfor er det viktig at det settes rammer som gjør at planlegging og tillatelsesprosesser for landbasert vindkraft kommer i gang igjen med tilstrekkelig effektivitet. Aneo mener at både økt økonomisk kompensasjon til kommunene, samt bedre medvirkning for kommunene gjennom tillatelsesprosessene er viktig i så måte. Aneo støtter derfor intensjonen i de foreslåtte lovendringene med å gi kommunene en større medvirkning i tillatelsesprosessene for vindkraft på land.

Vi er bekymret for om utviklingen av kraftsystemet går raskt nok, og er opptatt av at behovet for nytt nett og ny produksjon både sees i sammenheng og kan utvikles rasjonelt. I NOU 2022:6 *Nett i tide*, foreslås en rekke gode forenklinger og effektiviseringer av plan- og tillatelsesprosessene for nettkomponenter i kraftsystemet. Vi konstaterer at forslaget om endringer i plan- og tillatelsesprosesser for vindkraft på mange vis gjør det stikk motsatte av forslagene i NOU 2022:6. Det legges opp til at produksjonskomponenter i kraftsystemet som vindkraft skal gjennom en dobbeltbehandling med tilhørende flere prosesser, møter, høringsuttalelser og innsigelser. I tillegg til at vi er bekymret for at forslaget vil medføre vesentlig lengre tids- og ressursbruk, er vi bekymret for NVEs fremtidige rolle som

Aneo AS

Telefon: 07260

Postadresse:
Postboks 9483 Torgarden
7496 Trondheim

Besøksadresse:
Kløbbeveien 118
7031 Trondheim

www.aneo.com
post@aneo.com
Org.nr: 828 987 712

energimyndighet svekkes. NVE er satt til å blant annet sørge for en rasjonell utvikling av hele kraftsystemet.

Innretningen på de foreslåtte lovendringene i høringsnotatet gir derfor noen utfordringer og medfører også behov for ytterligere presiseringer. Vi vil utdype dette nærmere i vårt hørings svar.

Aneo ser særlig behov for at lovforslaget presiseres når det gjelder følgende:

- Behov foreffektive og raske prosesser for å redusere tidsbruk
- Samordning av utredningsprosessene
- Presisering av rammene for innhold i en områderegulering
- Regler for klage og innsigelser

Økt tids- og ressursbruk – behov for effektive prosesser

Hovedgrepet i lovforslaget er at det innføres reguleringsplikt for vindkraft i tillegg til krav om konsesjon etter energiloven som i dag. Gjeldende rett er at det ikke er reguleringsplikt, men det er krav om at et vindkraftverk ikke kan være i strid med gjeldende plan etter pbl. I de aller fleste tilfeller har kommunene dispensert fra gjeldende plan og avsatt arealer til vindkraft ved neste rullering av kommuneplanens arealdel. Det har vært noen tilfeller av bruk av statlig plan. Med den foreslåtte lovendringen går en tilbake til ordningen som gjaldt før 2009 med to parallelle tillatelsesprosesser; reguleringsplan og konsesjon.

Hovedårsaken til at man gikk bort fra dobbeltbehandling etter pbl. og energiloven i 2009 var at en ikke så dobbeltbehandling som hensiktsmessig. Systemet var ressurskrevende og medførte i flere tilfeller økt tidsbruk. Aneo har den samme bekymringen for det systemet som nå er planlagt innført. Det å skulle ha *både* en reguleringsplanprosess og en konsesjonsprosess vil nødvendigvis være mer ressurskrevende og medføre økt tidsbruk.

Det å gjeninnføre dobbeltbehandling vil etter vårt syn medføre økt ressursbruk for alle involverte; kommuner, NVE, tiltakshavere og berørte myndigheter og interessenter. Økt tids- og ressursbruk vil stå i direkte motstrid mot ønsket om en raskere utbygging av fornybar energi, slik det blant annet er beskrevet i NOU 2023:3 (*Mer av alt - raskere*) og EUs fornybarmål.

Dersom det foreslåtte systemet ikke skal føre til vesentlige lengre konsesjonsprosesser enn de som har vært frem til konsesjonssystemet ble satt på vent i 2019, så må det i forbindelse med lovforslaget legges klare føringer for tidsbruk, herunder frister for saksbehandling.

For å i størst mulig grad redusere den forventede økte tidsbruken må det også settes krav om parallellbehandling i tid, det vil si at planprosess og konsesjonsprosess må gå parallelt. Det vil også gjøre arbeidet med de nødvendige konsekvensutredningene mer forutsigbare. Dobbeltbehandling kan dessverre gi berørte interesser og rettighetshavere en uforutsigbarhet og økt ressursbruk når de må forholde seg til flere myndighetsprosesser. Parallellbehandling vil bidra til å redusere de ulempene dobbeltbehandling vil kunne få for disse interessene.

Samordning av utredningsprosessene

Med de foreslåtte lovendringene vil en kunne få en situasjon med to separate løp med konsekvensutredninger, ett løp etter pbl. knyttet til reguleringsplanen og ett løp etter konsesjonsinstituttet i energiloven. Dette virker lite hensiktsmessig.

Som følge av vindkraftmeldingen, Meld. St. 28 (2019-2020), ble det i regi av NVE og Miljødirektoratet gjennomført et omfattende arbeid med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget knyttet til ulike tema når det gjelder vindkraft. Mange direktorater var involvert for sine respektive ansvarsområder. NVE ble også gitt oppdrag fra OED om å forbedre konsesjonsprosessen for vindkraft. Det medførte gjennomgang og forbedring av utredningsprogram og standardvilkår knyttet til konsesjonene. Det er derfor gjort et omfattende arbeid i regi av NVE som tilsier at fremtidige utrednings- og konsesjonsprosesser for vindkraft vil være forutsigbare og kvalitativt gode for alle involverte. Aneo mener det viktig å bygge på dette omfattende arbeidet som er gjort inn i arbeidet med de foreslåtte lovendringene.

Det er derfor etter vårt syn nødvendig at NVE gis ansvar for alle konsekvensutredningene knyttet til vindkraft, også det som gjelder områderegulering. I lovforslaget er det foreslått som en mulighet, ikke et krav. NVE har lang erfaring med konsekvensutredninger for vindkraft i hele Norge. Ved å gi én myndighet (NVE) koordinerende ansvar for konsekvensutredningene vil en sikre at utredningene får en tilstrekkelig kvalitet basert på den kunnskapen og erfaringen som foreligger i NVE og andre berørte direktorater. Ved å gi NVE ansvar for hele utredningsprosessen vil en også sikre en samordning som er helt nødvendig for å få effektive prosesser, blant annet forholdet til samtidige planer om nettutbygging, som samfunnet etterspør. Det å ha én ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger for vindkraft vil også sikre forutsigbarhet og likebehandling på tvers av kommuner og regioner.

Rammer for innhold i områderegulering

I forslaget til ny § 12-1 er det foreslått at detaljeringsnivået i en områdeplan for vindkraft skal være begrenset til «overordnede arealmessige forutsetninger som er relevante for kommunens beslutning om arealbruk til vindkraft». Videre står det i høringsnotatet at for eksempel «plassering av internveger, turbinpunkter, maksimal installert effekt samlet og pr. turbin, og antall og dimensjoner på turbiner og andre detaljer», skal bestemmes av konsesjonsmyndigheten i konsesjonen og detaljplanen. Intensjonen i høringsnotatet er dermed at detaljeringsgraden i områdeplanen skal være begrenset, og vi forstår det slik at områdeplanen i utgangspunktet skal ta stilling til hvor i en kommune det kan være aktuelt med vindkraft og overordnede forutsetninger for en utbygging.

Dette er et viktig prinsipp å holde fast på, særlig dersom en planprosess kommer før arbeidet med konsesjonssøknad og tilhørende konsekvensutredninger er kommet ordentlig i gang. Det kan være situasjoner der kommuner og interesser med og uten innsigelsesmyndighet ønsker mer detaljering i sin planprosess enn tiltakshaver er i stand til å gi på et gitt tidspunkt. Da må områdereguleringsplanene reflektere den nødvendige fleksibilitet som trengs for å utvikle et godt vindkraftverk, og ikke legge føringer som senere gjør det vanskelig/umulig å utvikle et miljømessig godt og lønnsomt vindkraftverk. Vi ønsker at det gis sterkere føringer på rammene for innhold i en områdereguleringsplan, slik at planen blir det den er tenkt å være.

Som tidligere beskrevet mener vi at det må være mekanismer som tilsier at parallelbehandling av områderegulering og konsesjonssøknad er hovedregelen. Dette mener vi vil gjøre kommunene tryggere på hva et konkret vindkraftverk faktisk vil medføre da nødvendige detaljer vil komme frem gjennom en felles konsekvensutredning for områderegulering og konsesjonssøknad.

Vi vil i den sammenheng også sterkt understreke at detaljprosjekteringen av vindkraftverk og tilhørende ivaretagelse av nødvendige hensyn fortsatt må skje gjennom behandling av detaljplan (tidligere MTA/detaljplan) som NVE skal godkjenne. En tilstrekkelig fleksibilitet inn i arbeid med detaljplan er en forutsetning for å få miljømessig gode tilpassede vindkraftprosjekter. Dette er det mange eksempler på i de senere års vindkraftutbygging i Norge, herunder de vindkraftverkene i Midt-Norge som er bygget i regi av TrønderEnergi Vind. Det er derfor viktig at områdereguleringen er på et tilstrekkelig overordnet nivå, slik at den gir rom for nødvendige detaljtilpasninger etter regulerings- og konsesjonsvedtak.

Regler for klage og innsigelse

Det er foreslått at klage på reguleringsplan løftes til KDD i stedet for hos Statsforvalteren. Dette støtter vi da klager vil behandles på samme forvaltningsnivå som klager på konsesjonsvedtak. Det er naturlig at disse prosessene samordnes.

Det at det nå settes krav om ordinær reguleringsplanbehandling for vindkraft innebærer også at reglene om innsigelse også vil gjelde her. Med et overordnet mål om mer effektive prosesser er det etter vårt syn nødvendig å klargjøre bruk av innsigelsesinstituttet. Dette er særlig viktig når det nå skal være to separate tillatelsesprosesser som ikke nødvendigvis er samordnet i tid og på detaljnivå. Det må være et mål å redusere omfang av mulige innsigelser begrunnet i mangler i kunnskapsgrunnlaget. Her igjen vil krav om parallelle prosesser kunne redusere bruk av innsigelser fordi tilstrekkelig kunnskap vil være til stede når den mer detaljerte konsekvensutredningen knyttet til konsesjonssøknad foreligger. Det bør innarbeides mekanismer som hindrer at innsigelsesinstituttet kan trenere og unødige detaljere en

områderegeringsprosess. Tydelige regler/mekanismer om bruk av innsigelsesinstituttet vil også bidra til at lovforslagets intensjon om økt lokal forankring og kommunal innflytelse sikres og ikke overstyres av regionale og nasjonale interesser med innsigelseskompetanse.

Oppsummering

Avslutningsvis vil vi gjenta at vi støtter intensjonen i lovforslagene om å gi kommuner mer innflytelse på beslutninger knyttet til vindkraft. Vi mener det vil kunne bidra til forankring av en helt nødvendig utbygging av mer vindkraft i Norge. Vi ser imidlertid noen klare utfordringer med det som er foreslått og forventer økt tids- og ressursbruk, samt økt uforutsigbarhet og mindre kommunal innflytelse enn dagens situasjon hvis innsigelsesinstituttet nå får flere omkamparenaer. Det er derfor nødvendig å gjøre presiseringer knyttet til frister, ansvar og innhold.

Med vennlig hilsen

Aneo AS

Tormod Eggan

Direktør samfunnskontakt

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.